

Checklista rådgivning 14D

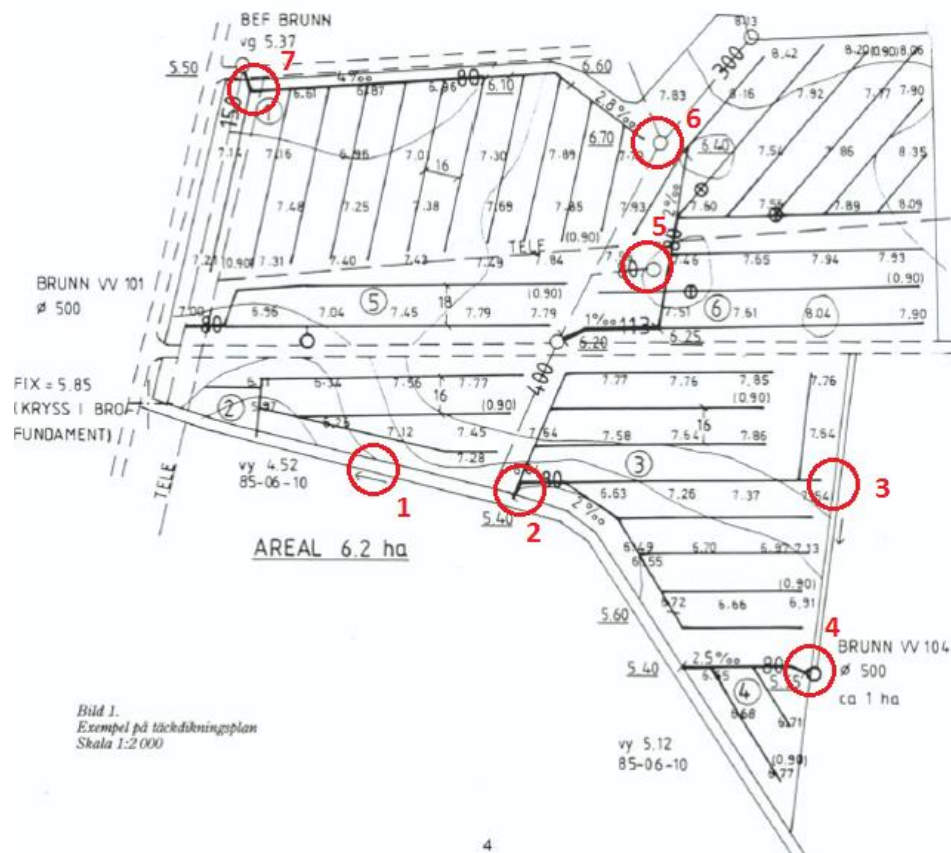
Denna checklista är främst tänkt som ett stöd under själva fältbesöket. Den är tänkt att användas i bedömningen i hur och när åtgärder kan och ska vidtas, vad som kan vara problem och vad som är det normala. Här finns exempel på vilka problem du kan stöta på, och förslag på generella åtgärder. Checklistan kan också vara en hjälp att sammanfatta vilka åtgärder som behöver vidtas och vilka juridiska frågor man bör ta i beaktande.

Var tydlig i rådgivningsbrevet med att identifiera vilka problem som lantbrukaren själv berättat om, samt vilka problem som gick att se vid själva fältbesöket. Tänk också på att det vid fältbesöket endast ges en ögonblicksbild – ett flöde, ett vattenstånd med mera och det bör kopplas till rådande väderförhållanden. Fråga gärna lantbrukarna om hur vädret har varit och vad som brukar vara normalt för årstiden.

Vill du fördjupa i ämnet rekommenderar vi dig att läsa Jordbruksverkets skrifter

- [Täckdikning för bättre skörd och miljö](#)
- [Förstå ritningar och tillstånd – för jordbrukets vattenanläggningar](#)

Viktiga punkter att se över i täckdikningssystemet

Teckenförklaring

1. Utloppsdike (huvudavvattning)
2. Täckdikningsöga (utlopp)
3. Kantdike
4. Intaget/stensil
5. Ytvattenintag i svacka
6. Kopplings-/slambrunn
7. Kabelkorsning

Vattenproblem	Ja	Nej	Hur ser det ut?	Förslag till åtgärd/att tänka på
Finns det områden på fältet där det inte växer något?			Är det uppenbart vad detta kan bero på?	
Är det problem med stående vatten på skiftet?			Är det problem på hela skiftet eller bara delar? Har det regnat mer än vanligt senaste tiden? Är det ett tillfälligt problem eller mer frekvent förekommande? Finns det täckdikning på skiftet idag?	Om ja... Behöver dräneringen underhållas, kompletteras eller kanske göras om?
Är dräneringsdjupet tillräckligt stort under växtsäsongen?			Uppmana gärna lantbrukaren om att gräva en grop för att se om grundvattnet ligger högt och om marken är genomsläpplig. Tips! Använd markvårdsappen "Hur mår min jord?" när du ska gräva din grop.	Om nej... Kan det bero på dålig genomsläpplighet i matjorden eller alven, till exempel på grund av markpackning?
Har ogräset stor konkurrenskraft mot huvudgrödan?			Ogräs som gillar fuktiga förhållande är till exempel hästhov, vass, veketåg, våtarv, hönshirs & åkerfräken.	Om ja... Är detta ett tecken på att marken varit mycket fuktig eller vattenmättad under en längre tid eller kan det bero på något annat?
Är det problem med yterrosion?			Rinner det vatten på ytan från fältet?	

Täckdikningsögat (utloppet) och utloppsdiket (huvudavvattningen)	Ja	Nej	Hur ser det ut?	Förslag till åtgärd/att tänka på
Identifiera punkterna där vattnet ska ta sig ifrån skiftet.			Stamledningarna från täckdikning kan till exempel mynna i en kopplingsbrunn eller i ett öppet dike.	
Om kopplingsbrunn. Kan vattnet passera brunnen?			Är inkommande och utgående rör ok? Är slamfickan full?	Om nej... varför inte? Är det stopp nedströms?
Om öppet dike. Kan vattnet rinna ut ur täckdikningsögat (utloppet) under växtodlingssäsongen?			Om nej... varför inte? Är täckdikningsögat tätt eller har det rasat? Är vattennivån för hög i utloppsdiket? Utloppen ska mynna ovanför vattennivån i diket, annars dämmer vattnet upp i täckdikningen.	Konstateras problem i huvudavvattning så att dräneringsvattnet inte leds bort av diket? Rekommendera 14U Underhåll av dike
Är det utmärkt i fält?			Det underlättar nästa gång du ska leta upp dom och även för dom ska underhålla diket för att undvika skada.	

Kantdike	Ja	Nej	Hur ser det ut?	Förslag till åtgärd /att tänka på
Finns det kantdiken mot omliggande natur, vägar med mera?			Är det i så fall tillräckligt djupt? Är det fritt från igenväxning? Fungerar brunnar/grussilar i kantdikets lågpunkter?	

Ledningar	Ja	Nej	Hur ser det ut?	Förslag till åtgärd /att tänka på
Rinner det vatten i ledningar?			Titta i brunnar och vid täckdikningsögonen (utloppen)	
Finns det risk att sediment hamnat i ledningar?			Om sedimentfällan i brunnen är fylld.	
Rostjordar. Finns det problem med utfällningar av järn i ledningar så sätter de snabbare igen och dräneringen slutar fungera.			Fråga lantbrukaren som har lokalkännedom	
Verkar ledningarna gå enligt täckdikningsplan? Hur djupt ligger inlopp från täckdikningen i brunnar?			Jämför med täckdikningsplan. Mät djup med till exempel tumstock i brunnar.	Om dokumentation saknas, titta på nyare och äldre flygbilder för att se var det kan finnas ledningar.
Har det skett nya kabelkorsningar med andra ledningar sedan anläggande? Har täckdikningen skadats/lagats?			Fråga lantbrukaren.	Det är viktigt att ha en bra dokumentation och komplettera med ändringar.

Brunnar	Ja	Nej	Hur ser det ut?	Förslag till åtgärd /att tänka på
Utgör brunnen en kopplingsbrunn för flera ledningar? Är det flöde i ledningarna till och från brunnen?			In- och utlopp ska vara intakta.	Kartlägg underhållsbehovet.
Finns det sedimentficka i botten på brunnen?			Är det fullt med sediment?	Sedimentfickor behöver tömmas innan massorna når upp till vattengång (botten) på utgående ledningar.
Finns lock på brunnen?			Lock ska vara helt och gå att ta av.	
Utgör brunnen ett ytvattenintag?			Ytvattenintagen ska vara placerade i ett områdes lägsta punkt för att fungera.	För att minska transport av sediment och risken att få in bekämpningsmedel är det bra att ha en obearbetad yta runt brunnen.